

Tweemaandelijke uitgave Protestantse Gemeente Wassenaar • nr. 75 • augustus/september '24 • www.pkn-wassenaar.nl

In dit nummer

Pagina 2:

Afscheid dominee Alblas

Op zondag 7 juli werd in de Messiaskerk officieel afscheid genomen van dominee Alblas. Een korte terugblik op een jaar in Wassenaar.

Pagina 3:

Gluren bij de burens

Wat gebeurt er in de gemeenten om ons heen? Zeven vragen aan de predikanten van Voorschoten, Bert Boter en Anki Peper.

Pagina 6:

Portret

Wat is volgens het artsen-echtpaar De Lind van Wijngaarden het belang van de kerk? Een portret van het gezin.

Jelle Zijlstra

In de serie beroemdheden op de begraafplaats bij de Dorpskerk aandacht voor oud-premier Jelle Zijlstra, bekend van *Jelle zal wel zien*.

Hebben en zijn

Ed Hoornik

Op school stonden ze op het bord geschreven.

Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn; Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven, De ene werkelijkheid, de andre schijn.

Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven. Is van de wereld en haar goden zijn. Zijn is, boven die dingen uitgeheven, Vervuld worden van goddelijke pijn.

Hebben is hard. Is lichaam.

Is twee borsten.

Is naar de aarde hongeren en dorsten.

Is enkel zinnen, enkel botte plicht.

Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,

Is kind worden en naar de sterren kijken,

En daarheen langzaam worden opgelicht.

Uit: *Het menselijk bestaan* (1952)

Zomermeditatie

Over Verdun en de liefde

Het weer was ernaar. In een druilerige regen reed ik in alle eenzaamheid in mijn auto door de landbouwvelden en bossen op weg naar Verdun. "Ga jij maar alleen", zei mijn vrouw, amper van haar boek opkijkend, "vrouwen houden niet zo van oorlog."

Door Evert Jan de Wijer

Hier moet het dus gebeurd zijn, dacht ik tijdens het rijden. Een jarenlange, bloedige loopgravenoorlog met amper een paar kilometer winst. Lange tijd heb ik gedacht dat dit soort oorlogen voor goed verleden tijd zouden zijn. Totdat de invasie in Oekraïne begon.

'Schuldig landschap'

De kunstenaar Armando heeft ooit de term 'schuldig landschap' gemunt. Daar moest ik inderdaad aan denken tijdens mijn autorit langs graanvelden en goedmoedige boerderijen. Hier leefden zij. Hier baden zij, een ieder in zijn eigen taal tot dezelfde God. Hier aten zij wat de veldkeuken schafte. Hier was af en toe tijd voor een pijp tabak en een schaakspel. Hier waren zij in blinde paniek. Hier stierven zij in radeloosheid. Het opperste gezag veilig teruggetrokken ver achter de frontlinie.

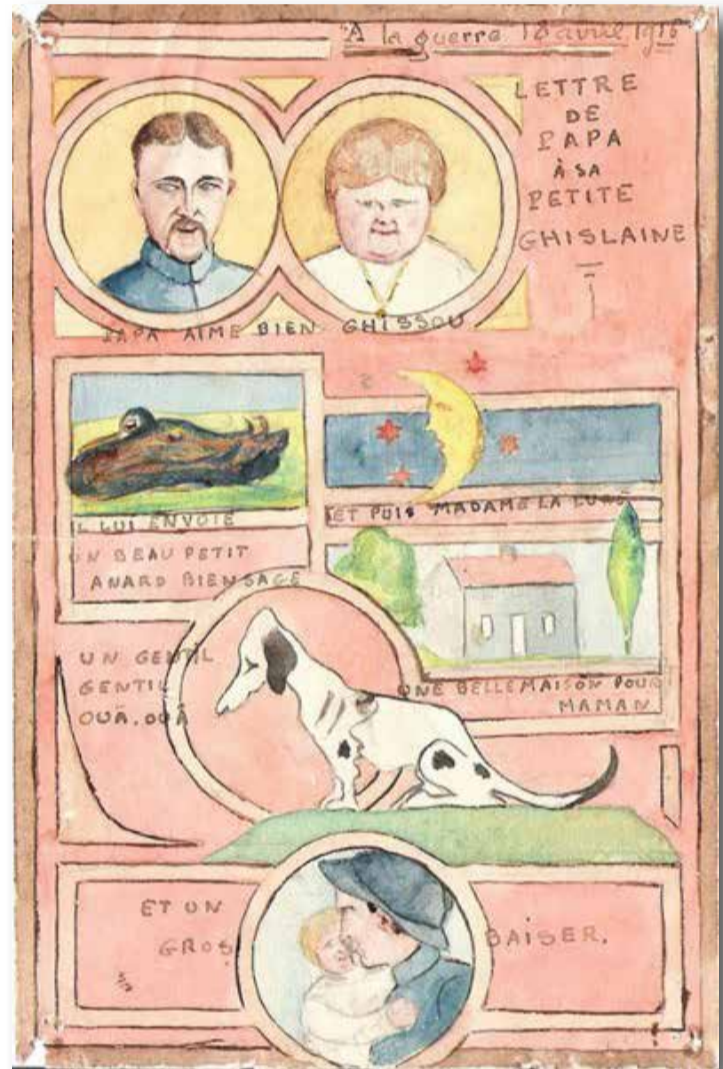
Toegegeven, het jongetje in mij werd niet teleurgesteld bij het zien van al die antieke vrachtwagens en eerste vliegtuigen die in het museum in slagorde waren opgesteld. Toch maakte de uitgebreide verzameling persoonlijke bezittingen van de soldaten de meeste indruk op me: Algerijnse amuletten van koloniale soldaten (een mij volkomen onbekend gegeven: Afrikaanse soldaten uit de Franse koloniën vochten heldhaftig mee in eigen regimenten), een kruis met de wens dat *Gott Vati wieder nach Hause bringen wird*, kunstig versierde patronen. Lang

stond ik stil bij een vakkundig gemaakt boerderijtafereel. Charles Grauss stuurde zijn dochter regelmatig een paar houten figuren toe om mee te spelen. Na de oorlog zouden zij dat samen doen. Grauss sneuvelde bij Jaulzy in 1918.

God, mens en de wereld

Zolang wij in abstracte termen blijven spreken over God, de mens en de wereld, blijft het mogelijk om het op afstand te houden. Om er een mening op na te hou-

den. Feilloos vast te stellen wie 'goed' en wie 'fout' is. Wiens God of godsdiensdienst de beste is en welke cultuur superieur aan de andere. Zodra de mens zelf in beeld komt, met zijn liefde, zijn verlangens, zijn hoop en zijn wanhoop en als wij ons een beetje proberen voor te stellen dat God er ook zo in zit, dan ontstaat compassie en identificatie. Laat de gemeente, onze gemeente, een plek zijn waar wij ons hierin willen oefenen. ■

Intrede dominee Evert Jan de Wijer

Sinds 1 juni 2024 is dominee Evert Jan de Wijer officieel predikant van de Protestantse Gemeente Wassenaar. Op zondag 2 juni werd hij door zijn nieuwe collega Esther de Paauw verbonden aan de kerk in Wassenaar. Dit gebeurde in een volle Dorpskerk waarin de kleuren rood en

groen overheersten. Een verslag van de feestelijke intrededienst, in woord en vooral beeld, vindt u op pagina 4 en 5. ■

Colofon

Dit informatieblad is een uitgave van de Protestantse Gemeente Wassenaar en verschijnt eenmaal per twee maanden.

Oplage:

1.650 exemplaren

Redactieadres:

Protestantse Gemeente Wassenaar
Kerkelijk bureau
Schoolstraat 4
2242 KH Wassenaar
www.pkn-wassenaar.nl
(070) 511 40 68

Openingstijden kerkelijk bureau:

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag
van 9.00-12.00 uur
info@pkn-wassenaar.nl

Predikanten:

Ds. E. de Paauw,
edepaauw@pkn-wassenaar.nl
Ds. E.J. de Wijer,
ejdewijer@pkn-wassenaar.nl

Rekeningnummers:

NL84 RABO 0373 7321 71

t.n.v. Protestantse Gemeente te Wassenaar (kerkelijke bijdrage en collectebonnen)

NL95 RABO 0128 0850 02

t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente Wassenaar (diaconale giften en giften kerkwebradio)

NL53 RABO 0373 7322 44

t.n.v. Protestantse Gemeente Wassenaar inzake kerkblad

Redactie en redactieraad:

Edwin van Dongen, Henk Hogewoning (eindredactie), Rick van Keulen, Marianne Mewissen, Esther de Paauw en Evert Jan de Wijer

Redactionele ondersteuning:

Anja Barends

Opmaak en druk:

Duocore, Katwijk

Post voor de redactie:

redactiegemeentenieuws@gmail.com
of per post naar het kerkelijk bureau (zie boven)

Afscheid van dominee Ad Alblas

“Op zondag trillen alle snaren”, meldde dominee Ad Alblas in het welkomstinterview dat we met hem hadden toen hij in juni 2023 aantrad als interim-predikant. Aan die periode kwam exact een jaar later een einde met de komst van Evert Jan de Wijer. Op zondag 7 juli werd in de Messiaskerk officieel afscheid genomen van dominee Alblas.

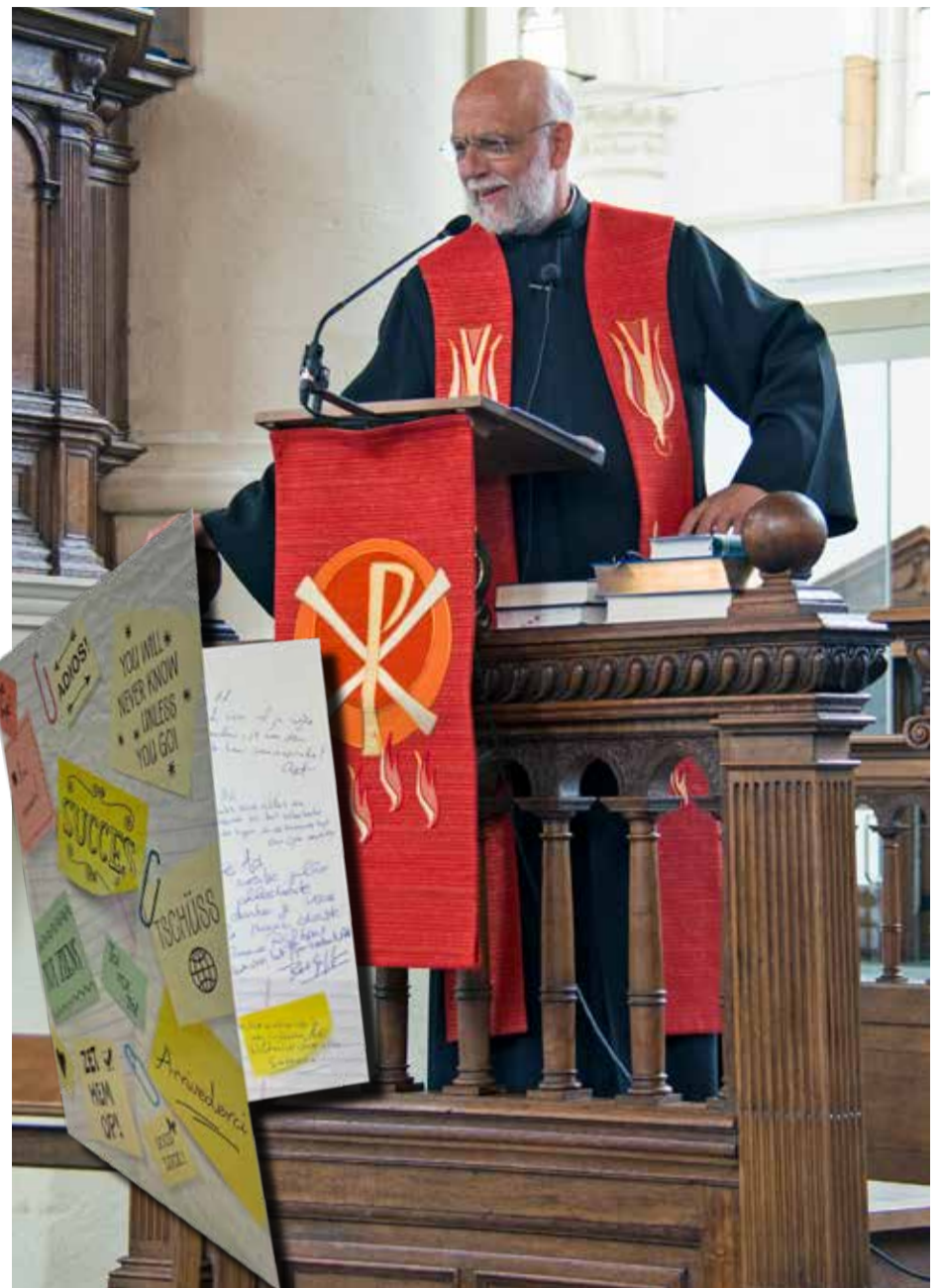
Door Henk Hogewoning

Als tijdelijk predikant in Wassenaar stond Ad Alblas Esther de Paauw bij in de periode tussen het vertrek van Jilles de Klerk en de komst van Evert Jan de Wijer. Dominee Alblas deed in die periode veel pastoraal werk en hij ging regelmatig voor in een van de drie kerken, want zoals hij zei vorig jaar: “Op zondag trillen alle snaren van de kerkelijke gemeente. Daar komt alles samen.”

Gastpredikant

Dominee Ad Alblas ging in 2017 met emeritaat. De langste tijd van zijn loopbaan was hij predikant in Leiden, van 1987 tot 2017, waar hij verbonden was aan de Hooglandse Kerk in het centrum van de stad. De eerste acht jaar van zijn kerkelijke loopbaan, van 1979 tot 1987, was hij predikant in Amsterdam.

Na zijn emeritaat was hij waarnemend predikant in diverse gemeenten: in Warmond, in zijn woonplaats Oegstgeest, in Bennebroek en dus in Wassenaar, waar veel kerkgangers hem al kenden van zijn diensten als gastpredikant. In dat verband zullen we hem ongetwijfeld nog weer tegenkomen. ■

Ad Alblas, interim-predikant van juni 2023 tot juni 2024

Wat is er deze zomer te doen in de kerk?

Het is inmiddels een traditie in onze gemeente om een zomers programma aan te bieden aan onze gemeenteleden. Ook deze zomer is er weer gelegenheid elkaar te ontmoeten tijdens diverse activiteiten.

Koffiedrinken

Iedere woensdagochtend in juli tussen 10.00 en 12.00 uur kunt u koffiedrinken in de Messiaskerk met gelegenheid voor een gesprek of voor wie zin heeft een spelletje.

High tea

De high tea in de Kievietkerk, dit jaar op 18 juli, is zo langzamerhand een klassieker en ook dit jaar zorgen de dames weer voor veel lekkers en een gezellige middag.

Bedevaart

Wie lekker het water op wil, kan mee met Aat Schornagel op Bedevaart. Meld u op tijd aan, want het aantal plaatsen is beperkt. Er wordt gevaren op de Kaag, maar gezamenlijk vertrokken vanuit Wassenaar. Deelnemers van vorige Bedevaarten getuigen van hoe ze genoten van de schoonheid van de natuur en de warme sfeer op de boot (kosten 15 euro per persoon).

Filmavond Hidden Figures

Een gratis filmavond in de Messiaskerk behoort ook weer tot de mogelijkheden, dit jaar op 6 augustus. Dit keer tonen we de film *Hidden Figures*, gebaseerd op het waargebeurde verhaal van drie afro-Amerikaanse wetenschappers die een belangrijk aandeel hadden in de ruimtewedloop. De film laat zien hoe NASA enerzijds intelligente zwarte Amerikaanse vrouwen kansen gaf, maar dat zij anderzijds te maken hadden met racisme en seksisme. Daarnaast geeft de film een mooi beeld van de ontwikkeling van de ruimtevaart en de politieke en maatschappelijke situatie destijds.

Zangmiddag

Tot slot kunt u uw hart ophalen tijdens een zangmiddag in de Dorpskerk op 21 augustus. Onder begeleiding van Rijk Jansen zingen we heerlijke gouwe ouwen. Denk aan liederen van Johannes de Heer, een psalm in de oude berijming en gezangen uit het Liedboek 1973 die het Nieuwe Liedboek niet hebben gehaald. Een middag vol lofzang met een vleugje nostalgie. Tussendoor geeft ds. Esther de Paauw wat achtergronden bij de liederen en in de pauze is er gelegenheid gezellig bij te praten met koffie en thee.

Programma

- Woensdagen in juli, 10.00-12.00 uur: koffiedrinken in de Messiaskerk
- Donderdag 18 juli, 14.30 uur: high tea in de Kievietkerk
- Donderdag 25 juli, vertrek 10.30 en 14.00 uur: Bedevaart op de Kagerplassen
- Dinsdag 6 augustus, 20.00 uur: filmavond in de Messiaskerk
- Woensdag 21 augustus, 14.30 uur: zangmiddag in de Dorpskerk
- Promenadeconcerten in de Dorpskerk, zaterdag van 16.00 tot 16.30 uur: 13 juli, 20 juli, 27 juli, 3 augustus, 10 augustus, 17 augustus en 24 augustus

Let op: voor de high tea en de Bedevaarten moeten geïnteresseerden zich aanmelden bij het kerkelijk bureau, info@pkn-wassenaar.nl of (070) 511 40 68. ■

Nils Holger Moormann *Bookinist* bij Haasnoot interieurs in Wassenaar.

haasnoot interieurs
Langstraat 29 Wassenaar / haasnoot.com

Beveiligingen deskundig & betrouwbaar

Van Zuylen van Nijeveltstraat 244/246, 2242 LL Wassenaar

AMI BV

- Beveiliging
- Data
- Electrotechniek
- Telecom
- EIB systemen

www.i-ami.nl **070-511 67 38**

'We zijn zorgvuldig toegegroeid naar één kerkenraad en één gebouw'

Wie zijn de gemeenten om ons heen? Waar houden zij zich mee bezig? En hoe gaan zij om met de uitdagingen waar we als kerk voor staan? Een gesprek met de predikanten van Voorschoten, ds. Bert Boter en ds. Anki Peper.

Door Esther de Paauw

1. Kunnen jullie de Protestantse Gemeente Voorschoten karakteriseren?

"De PGV is een gemeente wat links van het midden, maar met een grote verscheidenheid naar beide kanten. Er is ruimte voor vele manieren van geloof beleven en het mooie is dat we elkaar die ruimte gunnen. Hoewel we als predikanten theologisch niet ver uit elkaar liggen, is onze manier van werken, preken en dergelijke wel heel verschillend. En juist dat maakt het mooi, het vult elkaar goed aan."

2. Hoe zitten jullie organisatorisch in elkaar (kerken, wijken, leeftijden et cetera)?

"De gemeente is nu nog verdeeld in twee pastorale wijken. Het pastoraat geven we als predikanten samen vorm met ouderwerker Carijn Westeneng, een aantal pastorale ouderlingen en pastoraal medewerkers. Maar alles is erop gericht het pastoraat vooral iets van onderop en van de gemeente zelf te laten zijn."

"We hebben één kerkgebouw. Tien jaar geleden waren dat er nog drie, maar we zijn in een zorgvuldig proces toegegroeid naar één gebouw en één kerkenraad.

Hoewel er best ook jonge mensen in de kerk komen of zich aansluiten bij gesprekskringen en er ook kinderen in de kerk zijn, bestaat het grootste deel van de gemeente uit ouderen. Dat past ook bij de demografie van Voorschoten. Na het vertrek van Anki (op 1 juni) en mijzelf (op 1 september) zal de pastorale wijkindeling waarschijnlijk anders worden. Het jeugdwerk wordt getrokken door een jeugdwerker, Barbara Wiesmeijer."

3. Hoe is het fusieproces bij jullie verlopen?

"We hadden drie wijken, met allemaal een eigen predikant, een eigen wijkraad en een eigen dienst. In een geleidelijk proces van steeds meer diensten samen, aan elkaar wennen en dergelijke zijn we toegegroeid naar één kerkgebouw met één kerkenraad en aanvankelijk drie predikanten die elk hun eigen pastorale wijk hadden. Die wijkindeling was er dus puur voor de pastorale zorg van de predikanten, verder is alles één."

"Het fusieproces begon bij de Dorpskerk en het Kruispunt, die steeds vaker gezamenlijke diensten hielden. Het nam een grote vlucht toen de kindernevendienst van de wijk in Noord-Hofland (kerk: Ontmoeting) besloot om zich bij de Dorpskerk en het Kruispunt aan te sluiten. Vlug daarna volgde heel de Ontmoeting. Na erg lange tijd kwam eindelijk de verbouwing van de Dorpskerk op gang. In die tijd kerkten we in Het Kruispunt. De oplevering van de Dorpskerk was aan het begin van de coronatijd, daarom duurde het lang

De Dorpskerk in Voorschoten

voordat we daar als gemeente naartoe konden verkassen en zijn we er eigenlijk pas ongeveer sinds twee jaar echt thuis."

4. Wat waren voor jullie die grootste hobbels en hoe hebben jullie die genomen?

"De grootste hobbels zaten vooral in de emoties rondom de gebouwen. Heel begrijpelijk ook. We hebben daar veel tijd in gestoken. Hebben alle bezwaren steeds serieus genomen en daar uitgebreid met iedereen over gepraat. Uiteindelijk heeft dat er in geresulteerd dat veruit de meeste mensen de fusie mee konden maken."

5. Welke uitdagingen liggen er nog op jullie pad?

"De grootste uitdaging ligt nu op het gebied van het pastoraat: hoe gaan we straks met minder predikanten het (crisis)

pastoraat vormgeven? En wat betreft de gerichtheid naar buiten: hoe gaan we kerk in het dorp zijn, met een actieve rol in de samenleving?"

6. Wat in de gemeente maakt jullie enthousiast?

"Het zingen. Voorschoten zingt graag en goed en muziek speelt een belangrijke rol. We hebben goede organisten. Daarnaast vinden we de activiteiten die zich meer naar buiten richten erg leuk."

7. Wat zien jullie als de plek van de kerk in de samenleving?

"Midden in het dorp. We zijn er niet ten dienste van onszelf, maar om een plek te bieden waar levensvragen aan de orde kunnen komen, waar mensen op adem kunnen komen, en met elkaar kunnen nadenken over hun leven, al dan niet in het licht van de Bijbel." ■

Inspirerend gospelkoor in de Kievietkerk

Op zondag 9 juni swingde het in de Kievietkerk. Met als thema 'Thank You for the music' stond dominee Esther de Paauw stil bij de kracht van muziek, muziek die ons troost, inspireert en nieuwe energie geeft.

De oude Grieken beschouwden muziek al als iets goddelijks en in alle religies speelt muziek een belangrijke rol in de verbinding tussen God en mensen. Met een Bijbelverhaal over Paulus en Silas die liederen zongen in de gevangenis, verdiepte de gemeente zich in de bevrijdende kracht van muziek, liederen en psalmen.

Gospelkoor YMCA voegde de daad bij het woord en inspireerde de kerkgangers met eigen muziek. Of zoals een van de aanwezigen het formuleerde: "Het was een vrolijke en aanstekelijke dienst waarin koor en gemeente een gezamenlijke performance gaven. Complimenten aan iedereen voor de uitvoering." ■

VAN EDE

INTERNATIONAL MOVING

VERLENGDE HOGE KLEI 60 - WASSENAAR - HOLLAND
WWW.VANEDE.COM - T.(070) 511 34 26

ERKENDE VERHUIZERS

STERK IN VERHUIZEN. SINDS 1923

Terugblik intrede dominee Evert Jan de Wijer

'Plaatsen van geloof, hoop en liefde zijn broodnodig'

Op zondag 2 juni verbond dominee Esther de Paauw haar nieuwe collega Evert Jan de Wijer aan de kerk in Wassenaar, ten overstaan van een bomvolle Dorpskerk waarin de kleuren rood en groen overheersten.

Door Henk Hogewoning / Foto's Wim Ruitenbergh

"Dat we voor de kleuren rood en groen hebben gekozen bij onder andere de samenstelling van de bloemenboeketten en de aankleding van de leden van de cantorij, is niet toevallig", verklaarde kerkenraadsvoorzitter Dienke Dekker in haar speech na afloop van de intrededienst. "Want dat zijn kleuren die ergens voor staan: groen voor hoop en toekomst en rood voor het leven en de liefde."

Hoopvolle toekomst

Met de komst van dominee Evert Jan de Wijer, als opvolger van de naar Heusden vertrokken Jilles de Klerk, geeft onze

kerk praktisch invulling aan de gewenste hoopvolle toekomst vol leven en liefde.

"We hebben met Evert Jan een intellectueel binnengehaald met humor en liefde voor cultuur, kunst en literatuur", zei dominee Esther de Paauw tijdens de kerkdienst. "Een dominee die wil verbinden, samen met de gemeente, en die na zijn periode in Amsterdam zoekt naar de waarde van een wat meer traditionele dorpsgemeenschap. Want plaatsen van geloof, hoop en vertrouwen zijn broodnodig in deze tijd."

Groene gras

Na de bevestiging tot predikant in Wassenaar nam Evert Jan de Wijer de dienst over. In zijn verkondiging, die hij inleidde met het lied *De nozem en de non* van zanger Cornelis Vreeswijk, sprak hij onder meer over de tegenstelling tussen regels en moraal aan de ene kant en liefde en vrijheid aan de andere kant. Hij wenste de gemeente een land van ander licht toe

met mensen die het groene gras durven te betreden, zoals de nozem en de non in het lied van de zanger uit de jaren zestig.

Na de dienst sprak Dienke Dekker, voorzitter van de kerkenraad. Zij vertelde over een schaap met vijf poten dat doodongelukkig was omdat hij alles beter kon dan ieder ander en daarom werd buitengesloten. "Daarom hebben we een dominee met vier poten gezocht. Dat is veel socialer en veel gezelliger.

Een voorganger met herderlijke aandacht die het woord verkondigt, die verbindt en die de plaats van de kerk in Wassenaar versterkt. Wij wensen hem daarbij veel goede moed."

Na afloop van de dienst genoten de vele aanwezigen van koffie of thee en een feestelijk gebakje. Veel kerkgangers benutten deze gelegenheid voor een nadere kennismaking met de nieuwe predikant, zijn vrouw Ingrid en verdere familie. ■

Diaconia Zomer en daarna

Langzamerhand zijn de vakanties in het zicht gekomen, maar een aantal activiteiten waar de diaconie bij betrokken is, gaat ook in de zomer door. Dit betreft onder andere het zomerprogramma met de Bedevaart, de high tea in de Kievietkerk en natuurlijk de opvang van vluchtelingen in De Stoof.

Door Bert Griffioen

Al voor de vakanties moeten zaken voor het nieuwe seizoen ingevuld worden, waaronder de diaconale zondag op 27 oktober. Bij die gelegenheid zal aandacht geschonken worden aan het werk van het Leger des Heils. Later in het jaar plannen we een tweede diaconale zondag in het kader van het gevangenenpastoraat. De datum staat nog niet vast.

Betreffende de bemensing van het college van diakenen: in de kerkenraad is afgesproken dat het afscheid nemen van vertrekkende ambtsdragers en het (her)bevestigen van hen op één datum gebeurt, dit jaar in september.

Het overzicht is als volgt: Jan Dalhuijsen (administrerend diaken), Aat Schornagel (onder andere lid van de beleggingscommissie) en Bert Griffioen hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor een nieuwe periode van vier jaar. Lyda Nell keert na een jaar afwezigheid terug in het college, zij is en was onder andere betrokken bij het opstellen van het collecterooster.

Afscheid nemen we van Marianne Rijkogel-de Vrijer, die formeel voor haar nog lopende periode werd bevestigd op 20 januari 2013. Zij was ook voor die tijd actief. In het college is zij tot enkele jaren geleden scriba geweest en was een trouw bezoeker van de vergaderingen. Het college dankt Marianne voor haar altijd opgewekte en originele optreden, waarmee zij meewerkte aan een goede vergadersfeer.

Fijn dat het college met de herbevestigingen meegeteld mooi op sterkte blijft en de taken goed verdeeld kunnen worden.

Lopende zaken

Betreffende de lopende zaken: er bleek uit de actie voor aggregaten voor Oekraïne van anderhalf jaar geleden nog een bedrag van 5.000 euro beschikbaar te zijn. In overleg met de organisatie Soft Tulip, die de aggregaten destijds geregeld heeft, is in het land een alternatief doel gevonden: een opvanghuis voor kinderen met problemen. Ook werden de afgelopen periode weer zogeheten Jumbobonnen beschikbaar gesteld aan de SMOW, die voor de distributie zorgt naar degenen in Wassenaar die ondersteuning nodig hebben.

In de loop van september vergadert het college weer, de bijeenkomst waarop de plannen tot en met kerst besproken worden. Maar voorlopig is het voor velen vakantietijd, waarbij de diaconie iedereen ontspanning en plezier wenst. ■

ALLE AANDACHT
VOOR AFSCHEID
NAAR WENS EN
HERINNERING

omen
UITVAARTZORG
MET MEERWAARDE

Huys van Herinnering

Oostdorperweg 151
2242 NJ Wassenaar
☎ 070 514 61 00

info@omen-uitvaartzorg.nl
www.omen-uitvaartzorg.nl

FACILITEITEN VOOR HET VERZORGEN VAN:

- UITVAARTEN
- OVERLEDENEN
- OPBARINGEN
- CONDOLEANCES
- AFSCHEIDSBIIJENKOMSTEN
- MEMORIALS

INFORMATIEPUNT VOOR HET:

- BESPREKEN VAN UITVAARTEN
- REGISTREREN VAN UITVAARTWENSEN
- DEPOSITO EN UITVAARTVERZEKERINGEN
- GEDENKTEKENS - URNEN - SIERADEN
- UITVAARTKISTEN

Column | Bert Bos

Visioen

Deze column gaat over visioenen. Wat is een visioen? We spreken van een visionair mens, dat wil zeggen: een mens met grootse voorstellingen van de toekomst; dus in positieve zin. We spreken ook van visioenen van een zieke, dan in de zin van waandenkbeelden, dus nu in negatieve zin.

Het woord 'visioen' komt uit het Latijn. *Videre* betekent zien, met de ogen. Het Latijnse woord *visio* wordt vertaald met 'verschijning' of met 'visioen', dus in een zwaardere betekenis. In de *Van Dale* vinden we als definitie: een innerlijk gezicht van profetische of mystieke aard, dus als iets bovennatuurlijks. In veel culturen speelt het visioen een rol. Ook in het christendom. In de Bijbel is vaak sprake van visioenen, vooral in het Oude Testament. Bijvoorbeeld: de profeet Ezechiël krijgt in *Ezechiël* 9 een beeld van de val van Jeruzalem. In het Nieuwe Testament vinden we ook visioenen, bijvoorbeeld het schitterende verhaal over de niet-joodse Cornelius in *Handelingen* 10: Cornelius, een edelmoedig man, verlangde naar Gods heil. Na dagen vasten zag hij een engel die hem vertelde dat hij genade bij God had gevonden. Hij ontmoette de apostel Petrus en werd volgeling van Christus. Het visioen was nu niet alleen maar een beeld: tegelijk met het visioen werd Cornelius de eerste bekeerde tot Christus onder de heidenen.

Wie een visioen heeft, ontvangt een beeld. Hij staat er open voor, anders dan wanneer hij ziet met de ogen. Cornelius krijgt een visioen van God via een engel. Cornelius zelf kan dit visioen ontvangen omdat God behagen in hem heeft vanwege zijn gedrag. Hij staat open voor God en is dus passief. Een visioen heeft meestal te maken met belangrijke gebeurtenissen, zoals bij Cornelius, en zet aan tot belangrijke handelingen en inzichten.

In de geschiedenis komen vaak visioenen voor bij grote schrijvers, zoals Augustinus, Hadewijch, Meister Eckhart en mystici. Voor de christelijke auteurs geldt: een visioen komt van God en gaat over God. Na de middeleeuwen lezen we minder van dit soort beelden.

Visioenen kunnen, ook nu nog, grote veranderingen teweeg brengen. Iemand kan in een visioen zijn verouderde woonwijk vol bloemen zien. Dat inspireert hem en anderen, en gaat de versnippering en individualisering tegen. Maar visioenen kunnen helaas ook dwaallichten zijn. ■

Bert Bos is emeritus-hoogleraar filosofie van de middeleeuwen in Leiden en doceerde over Augustinus en Eckhart

De Horsten
uitvaartverzorging
WASSENAAR & VOORSCHOTEN

Een vertrouwd gezicht in Wassenaar & Voorschoten

Wanneer u in uw directe omgeving te maken krijgt met een overlijden, kunt u - 24 uur per dag - contact met ons opnemen

www.dehorstenuitvaartverzorging.nl
info@dehorstenuitvaartverzorging.nl

Wassenaar: tel. 070 - 514 43 45 (24 uur per dag)
Voorschoten: tel. 071 - 561 08 00 (24 uur per dag)

De Horsten Uitvaartverzorging, Postbus 1011, 2240 BA Wassenaar

'We hebben een plan A en een plan B'

De meeste kerkgangers zijn mensen op leeftijd, maar er zijn regelmatig ook jongere gezichten in de kerk. Dat zijn veertigers zoals Rob en Annemarie de Lind van Wijngaarden die met hun kinderen niet altijd de kerk op zondagmorgen halen, maar er in ieder geval naar streven om de Kidschurch te bezoeken.

Door John Mewissen

Het artsenechtpaar De Lind van Wijngaarden woont met hun drie kinderen in een sfeervol huis met een mooie, grote tuin waar nog niet zo lang geleden Robs ouders woonden.

"Wij hebben elkaar 22 jaar geleden ontmoet tijdens de studie geneeskunde in Leiden. We waren daar burens en lid van dezelfde studievereniging. In 2012 zijn we getrouwd", zeggen Rob en Annemarie. Zij hebben drie kinderen: Rose-Marie (10), Floris (8) en Maurits (4). Ze zijn levendig en antwoorden onbevangen op alle vragen. Rose-Marie trekt nog even andere kleren aan voor de groepsfoto. Maurits kan nauwelijks stilzitten, zoveel energie heeft hij. Floris is rustig. Hij is sportief en muzikaal en studeert met veel plezier piano en gitaar bij gemeentelid Ellen Capel.

Spoeedgevallen

Beide ouders hebben een drukke baan, maar weten dit knap te combineren met

de zorg voor het gezin. Daarbij krijgen ze hulp van hun beider ouders, een vaste oppas en regelen zij voor- en naschoolse opvang. Niet alles is te plannen: er zijn spoedgevallen en operaties lopen soms uit. "Daarom hebben we voor iedere dag een plan A en een plan B", zegt Annemarie.

De fascinatie voor de werking van het menselijk lichaam en het sociale aspect deden beiden besluiten om geneeskunde te gaan studeren. Hiernaast werd Rob aangetrokken door de technische aspecten van de chirurgie. Rob is hartchirurg en werkt in het Amsterdam Universitair Medisch Centrum. Kenmerkend voor hem is de drang om zich te blijven ontwikkelen. Dat geldt voor zijn vakgebied waar hij werkt aan een project met het gebruik van een robot bij bypassoperaties.

Marathon lopen

Hij ontwikkelt zich ook op een ander terrein: bestuurlijk en bedrijfskundig. Hij is bestuurslid van de Nederlandse Vereniging voor Thoraxchirurgie en doet onderzoek naar technische innovaties binnen de zorg. Deze hardwerkende hartchirurg is in zijn spaarzame vrije tijd student aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij een master Business Administration doet. Hij maakt ook nog tijd vrij voor zijn hobby's: tennis en hardlopen. Hij liep de marathon van New York en traint nu voor een volgende marathon.

Jonge gezinnen moeten veel ballen in de lucht houden

Annemarie is longarts in het Haga Ziekenhuis in Den Haag en Zoetermeer. Binnen haar vakgebied is zij expert op het gebied van taaislijmziekte. Ze verwoordt met vuur haar zorgen over het roken in het algemeen en het vaperen onder jongeren in het bijzonder. Uit de manier waarop zij erover vertellen, blijkt duidelijk: hun werk is hun passie.

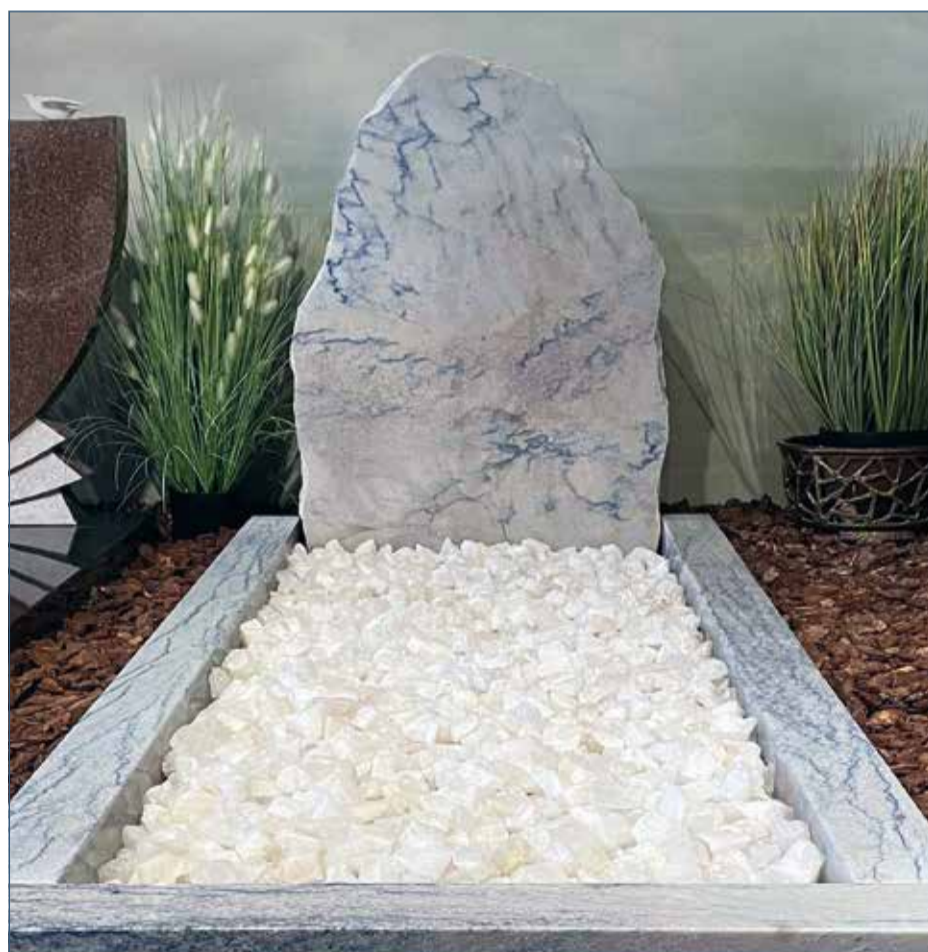
Kerkgang

Rob en Annemarie hebben allebei het geloof van huis uit meegekregen en hebben niet zoals veel generatiegenoten de kerk de rug toegekeerd. Rob merkt op dat de kerkgang is teruggelopen, "maar de behoefte aan spiritualiteit, de geloofsbeleving, lijkt sterker te worden". Dat verklaart het succes van de *Passion*. Volgens hem is het de uitdaging hoe de traditionele kerkdienst de jongere generatie kan aanspreken. Jonge gezinnen moeten veel ballen in de lucht houden:

werk, bijscholing, de kinderen met hun sportactiviteiten, sociale verplichtingen, netwerken.

Annemarie ziet het als een uitdaging om voldoende variatie in de kerkdiensten te brengen of om andere vormen van geloofsbeleving of zingeving te vinden. Mede daarom vindt Annemarie haar deelname aan de commissie eredienst zinvol en stimulerend. Belangrijk vinden beiden de sociale netwerken rondom de kerk, zoals de groep doopouders, een app-groep en informele borrels. Die werken zeer verbindend.

Hun kinderen voeden zij binnen duidelijke kaders, in vrijheid op. Zij hopen hun voldoende bagage mee te geven om zelfstandig goed afgewogen beslissingen te nemen en het beste uit henzelf te halen met respect en liefde voor hun omgeving. ■

Rob en Annemarie: "De behoefte aan geloofsbeleving lijkt sterker te worden"

Kerkhof bij de Dorpskerk

Over woekerende planten en een bekende politicus

Edwin van Dongen, namens de kerk belast met het beheer van de begraafplaats, vertelt waarom het onderhoud van het kerkhof bij de Dorpskerk zo belangrijk is. Ook neemt hij weer een bekende Nederlander onder de loep die er ligt begraven: politicus Jelle Zijlstra.

Door Edwin van Dongen

Dankzij het af en toe meewerken met de vrijwilligers, gaan bepaalde zaken je rond het kerkhof steeds meer opvallen. Sommige graven worden niet onderhouden en liggen er desolaat bij, andere zien er zeer verzorgd uit en zijn een visitekaartje voor het kerkhof.

Wild groeiende beplanting

Het vervelendste van nauwelijks onderhouden graven zijn de zogeheten aanvliegers: plantjes, struiken of bomen waarvan de zaden zich door vogels of door de wind laten vervoeren. Wanneer een graf nooit of nauwelijks wordt bezocht, moeten we af en toe ingrijpen en verwijderen we de wild groeiende beplanting. Soms vergt dit uitleg, maar meestal zijn onze regels daarin duidelijk.

Menige discussie heb ik gevoerd over verwijderd onkruid, "want het was zo'n mooi plantje". Als iets woekert is het later moeilijk om het weer kwijt te raken, daarom heb ik samen met onze kerkrentmeesters en tuinlieden hier een net wat andere visie op.

Maar genoeg over de reguliere kerkhofzaken, ik vervolg mijn uitleg over bekende personen die op het kerkhof begraven zijn.

'Jelle zal wel zien'

In rustplaats 0109 is begraven dr. Jelle Zijlstra, geboren op 27 augustus 1918 in Oostbierum en op 23 december 2001 overleden in Wassenaar. Hij was een prominente persoonlijkheid, waar cabaretier Wim Kan zelfs een lied aan opdroeg: *Jelle zal wel zien*, gebaseerd op het 'redden' van de Nederlandse politiek na de nacht van Schmelzer. Zijlstra was

van ARP-huize en was vijftien jaar actief op het politieke speelveld. Hij zag zichzelf meer als econoom dan als politicus, maar was toch actief in twee kabinetten, eerst als minister van Economische Zaken, gevolgd door het ministerschap van Financiën in nog twee kabinetten.

Aan zijn naam zijn verbonden de verantwoord geleide loonpolitiek en sociale woningbouw. In tegenstelling tot Noorwegen zag hij af van een op te bouwen staatsfonds waarin de gasopbrengsten werden gestald. Monetair voerde hij een hardeguldenpolitiek.

Minister-president

Jelle Zijlstra wilde afscheid nemen van de politiek en aanvaardde een functie als hoogleraar openbare financiën aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. In die tijd was hij ook lid van de Eerste Kamer. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan: in 1966 en 1967 was hij behalve minister van Financiën ook minister-president van een kabinet dat zijn naam droeg.

Jelle Zijlstra opereerde in een tijd dat de focus van wederopbouw verschoof naar een meer pragmatische aanpak. Hij combineerde een zakelijke stijl van politiek bedrijven met consensuspolitiek en was wars van 'vrome riedels' en idealisme. Hij sloot zijn carrière af met het presidentschap van de Nederlandsche Bank, de plek waar hij zich in zijn ogen het meest op zijn plaats voelde. ■

Drie vragen aan de lezer

We stelden drie vragen aan gemeentelid Letty Muntjewerf.

Wat is voor jou een van de mooiste Bijbelboeken?

Dat zijn er heel veel. Bijvoorbeeld de Psalmen. En dan vooral Psalm 121:

Ik sla mijn ogen op naar de bergen.

Vanwaar zal mijn hulp komen?

Mijn hulp komt van de Heer,

Die hemel en aarde gemaakt heeft.

'Bergen en dalen' van Letty Muntjewerf

Wat is voor jou een van de mooiste Bijbelteksten?

Voor velen, en ook voor mij, is dat: 1 Korintiërs 13: 13 over geloof, hoop en liefde.

Wat is voor jou een van de mooiste liederen?

Lied 416:

Ga met God en Hij zal met je zijn

Jou nabij op al je wegen

Met Zijn raad en troost en zegen

Ga met God en Hij zal met je zijn.

Hebt u ook een vraag of wilt u iets met ons delen? Stuur een mail naar de redactie (zie colofon op pagina 2).

Inloophuis voor vluchtelingen

Elke donderdag tussen twee en vijf komen gemiddeld tussen de 25 en 30 vluchtelingen van Duinrell naar het inloophuis in De Stoof (Schoolstraat in het steegje naast het kerkelijk bureau). Daar drinken ze koffie en thee met wat lekkers, maken ze een praatje en doen ze spelletjes, zoals schaken en sjoelen. Bij mooi weer gebeurt dat buiten. Het inloophuis is er sinds 2015, eerst in de Messiaskerk en het Deijlerhuis en sinds vorig jaar in De Stoof. ■

ENGELN & SPOOR
UITVAARTVERZORGING

VERZORGD, CORRECT, STIJLVOL

Engelen & Spoor Uitvaartverzorging richt zich op het verzorgen van uitvaarten in Den Haag en omstreken. Wij hebben jarenlange ervaring in traditionele, religieuze en eigentijdse uitvaarten en staan garant voor een verzorgde, correcte en stijlvolle uitvoering van de uitvaart.

U KUNT ONS 24 UUR PER DAG, 7 DAGEN PER WEEK BEREIKEN:
(070) 350 70 00 - INFO@ENGELNENSPOR.NL
WWW.ENGELNENSPOR.NL

HET CLINGENDAELHUIS
BENOORDENHOUTSEWEG 279 - 2596 BJ DEN HAAG

Roessingh van Iterson BV

RVI Services
Schoonmaken & Glazenwassen

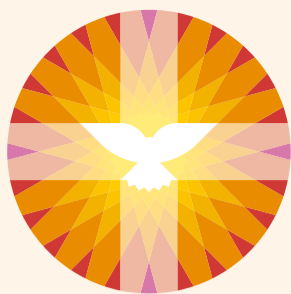

- Kantoren en scholen
- Portieken
- Particulieren
- Bouw schoonmaak
- Hogedrukreiniging

Tel: 070 - 517 68 96 / 0252 - 37 73 33

www.roessinghvaniterson.com info@roessinghvaniterson.com

Ongediertebestrijding Tel.: 070 - 2400833

Redactioneel Oefenen

Ons zomernummer heeft een wat andere opmaak dan gebruikelijk. De hoogtepunten van de intrededienst van Evert Jan de Wijer hebben we prominent, zonder veel woorden, in beeld gebracht op de middenpagina's met foto's die door Wim Ruitenbergh zijn gemaakt. Maar vanzelfsprekend zijn er daarnaast genoeg grotere artikelen om aandachtig te lezen.

Het artikel *Gluren bij de burens* vertelt over het samengaan van verschillende geloofskernen in Voorschoten. "De grootste hobbels zaten vooral in de emoties rondom de gebouwen. Heel begrijpelijk ook. We hebben daar veel tijd in gestoken." Om een beetje vrij de column van Bert Bos te citeren: geloven in een visioen doet bloemen bloeien.

Het interview met Annemarie en Rob de Lind van Wijngaarden op pagina 6 geeft een mooi inkijkje in de dagelijkse besloomingen van een jong gezin: gepassioneerde, fulltime werkende ouders met drie kinderen. Ze signaleren dat de kerkgang is teruggelopen, maar de behoefte aan spiritualiteit, de geloofsbeleving, lijkt sterker te worden.

De meditatie van onze nieuwe predikant brengt ons via het slagveld van Verdun, 'een schuldig landschap', naar compassie en identificatie en eindigt met de wens: "Laat de gemeente, onze gemeente, een plek zijn waar wij ons hierin willen oefenen."

Marianne Mewissen

Kerk en Kunst 'Verloren en herboren'

Op zaterdag 25 mei vond in de Messiaskerk de feestelijke opening plaats van een overzichtstentoonstelling van de Wassenaarse kunstenaar Ria Sprenger, die aan de Koninklijke Academie in Den Haag haar opleiding volgde. In haar kunstwerken vertelt ze een verhaal. Een deel van de opbrengst van de expositie ging naar het Rode Kruis.

8 Prachtige vormen

Ria Sprenger haalt haar inspiratie met name uit de natuur. "Ik wandel door het bos en vind takjes, boomschors, allerlei

Kerkdiensten

Dorpskerk, Plein 3, tel. 070 - 511 35 20

Kievietkerk, Oranjelaan 2, tel. 070 - 517 97 24

Messiaskerk, Zijllaan 57, tel. 070 - 511 55 82

Alle kerkdiensten beginnen om 10.00 uur, tenzij anders aangegeven.

Let op: diensten en voorgangers kunnen wijzigen. Kijk voor het laatste nieuws op de website en/of lees PGWekelijks.

	Dorpskerk	Kievietkerk	Messiaskerk
Zondag 14 juli	ds. J. Korf (Den Haag)	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 21 juli	Zie Kievietkerk	ds. E.J. de Wijer	Zie Kievietkerk
Zondag 28 juli	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. K. Mos (Hoenderloo)
Zondag 4 augustus	ds. E.J. de Wijer	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 11 augustus	Zie Kievietkerk	ds. E. de Paauw	Zie Kievietkerk
Zondag 18 augustus	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. E.J. de Wijer
Zondag 25 augustus	ds. E. de Paauw	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 1 september	Zie Kievietkerk	ds. E.J. de Wijer	Zie Kievietkerk
Zondag 8 september	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. E. de Paauw Heilig Avondmaal
Zondag 15 september	ds. E.J. de Wijer	Zie Dorpskerk en Messiaskerk	ds. E. de Paauw Kidschurch
Zondag 22 september	Zie Kievietkerk	ds. J. Greven	Zie Kievietkerk
Zondag 29 september Startzondag	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. E. de Paauw

soorten bladeren of veren van vogels die mij aantrekken. Of liever gezegd: zij vinden mij. De natuur laat zulke prachtige vormen achter en die wil ik dan op de een of andere manier in mijn kunst tot uiting brengen. Van tevoren weet ik niet hoe, maar er ontstaat als vanzelf iets waardoor de vorm zich blootgeeft."

Het zijn schijnbaar verloren elementen uit de natuur die Ria herboren wil laten worden en dat is te zien in haar kunstwerken. De veren van vogels laat ze vliegen en boomschors wordt het omhulsel van een kapelletje waar je tot rust kunt komen. Elk element vertelt zijn eigen verhaal. ■

Afscheid van organist Nico Visscher

"Ik voel mij een gelukkig mens. De twee dingen die ik graag doe, zijn autorijden en orgel spelen. Ik prijs mij gelukkig dat ik dat mag en kan doen. Wat mij enorm stimuleert is de waardering van mensen." Dat vertelde Nico tijdens een interview in het kerstnummer van *Gemeentenieuws* in 2018.

De waardering voor zijn jarenlange orgelspel als vaste organist bij kerkdiensten, rouw- en trouwplechtigheden, en voor de begeleiding van koren en solozang, werd ruimschoots gememoreerd door Hans van Kesteren, voorzitter van het college van kerkrentmeesters, op zondag 26 mei in de Messiaskerk. Tijdens deze dienst werd stilgestaan bij het afscheid van Nico. Na een lang en luid applaus werd aan Nico een mooi geschenk voor zijn nieuwe woning in het Van Ommerenpark overhandigd met een prachtig boekje voor zijn vrouw Ditta.

Van de mooie foto's die Wim Ruitenbergh maakte tijdens en na de dienst, is een foto-boek gemaakt. Voor Nico en Ditta een extra feestelijke herinnering. ■

Het volgende nummer...

... verschijnt in de derde week van september